

Osvojení (adopce)

Rádi bychom vám pomohli zorientovat se na cestě, která může směřovat k přijetí dítěte do osvojení. Tato cesta je pro vás zatím neznámá, o to více se může zdát složitá, nepřehledná a náročná. Jistě víte, že nejprve je třeba posbírat dostatek informací o tom, kam cesta směřuje, co vás na ní může potkat a jaké prostředky zvolit, abyste dosáhli cíle. Teprve potom, na základě získaných informací se rozhodnete, zda se k zamýšlenému cíli vydáte.

Co je to osvojení?

Osvojení je jedna z forem náhradní rodinné péče. Manželé nebo jednotlivci přijímají za své biologicky cizí dítě, ke kterému rozhodnutím soudu nabývají stejná práva a povinnosti jako mají biologičtí rodiče.

Osvojitelé jsou zapsáni do rodného listu dítěte namísto biologických rodičů a dítě získává příjmení osvojitelů.

Jaké děti jsou osvojovány?

Osvojení se zpravidla uskutečňuje u dětí, jejichž rodiče se o ně nemohou, nechtějí nebo neumějí starat. Většinou se jedná o zdravé děti, s dobrou perspektivou (psychomotorického) vývoje a je možno je předat do rodiny osvojitelů v raném věku, je-li vyřešen právní vztah dítěte k jeho původní rodině. To se děje dvěma způsoby:

1. Rodič udělí souhlas s osvojením předem bez vztahu k určitým osvojitelům osobním prohlášením vůči soudu,
2. Souhlasu rodiče osvojovaného dítěte není k osvojení třeba, pokud rodič:
 - byl zbaven rodičovské odpovědnosti a zároveň práva dát souhlas s osvojením
 - zjevně nemá o dítě zájem (nezájem rodiče o dítě je zjevný, trvá-li alespoň 3 měsíce od posledního opravdového projevení zájmu)
 - není schopen projevit svou vůli nebo rozpoznat následky svého jednání nebo je ovládnout,
 - se zdržuje na neznámém místě a toto místo se nedaří soudu v součinnosti s dalšími orgány veřejné moci zjistit ani při vynaložení potřebné pečlivosti

Než se rozhodnete pro osvojení, zkuste se, prosím, zamyslet a odpovědět, zda splňujete následující předpoklady:

- stabilní rodinné zázemí (s případnou podporou širší rodiny)
- vyspělý, oboustranně zodpovědný a harmonický vztah partnerů
- přizpůsobení aktivit a pracovního času potřebám dítěte
- finanční zajištění rodiny a odpovídající bydlení
- duševní a fyzické schopnosti k výchově dítěte
- zdravotní stav neomezuující výchovné a pečovatelské schopnosti
- beztrčnost

- schopnost vžít se do prožívání dítěte, přizpůsobení se jeho očekáváním a potřebám
- tolerance, vstřícnost, laskavost a otevřenost
- přiměřený věkový rozdíl mezi rodiči a dítětem
- schopnost otevřeně přijímat rady od druhých
- záruku výchovy bez fyzického či psychického strádání dítěte

Pokud vaše rozhodnutí přijmout dítě do osvojení trvá, rádi vás budeme provázet na cestě k jeho přijetí.

Cesta k přijetí dítěte do osvojení

1. krok PODÁNÍ ŽÁDOSTI

Nejdříve je třeba navštívit obecní úřad obce s rozšířenou působností (viz odkazy na sociální odbory úřadů, na zadní straně letáčku) v místě vašeho trvalého bydliště, oddělení sociálně právní ochrany dětí. Zde obdržíte podrobné informace o osvojení a celém procesu zprostředkování. Zároveň si vyzvednete k vyplnění žádost o zařazení do evidence žadatelů vhodných stát se osvojiteli a dotazníky týkající se osobních údajů, zdravotního stavu a představ o přijatém dítěti. K žádosti je třeba dále připojit fotografie a doklad o výši příjmů. Sociální pracovníce si pak vyžádá opis z rejstříku trestů, osvědčení o státním občanství a v dohodnutém termínu vás navštíví v domácnosti. Toto setkání vám umožní získat odpovědi na mnoho otázek, které budete ještě potřebovat zodpovědět. Zároveň návštěva slouží k tomu, aby sociální pracovníce zjistila, zda prostředí, do kterého má dítě přijít, bude schopno přiměřeně uspokojovat jeho potřeby.

Po shromáždění uvedených podkladů sociální pracovníce postoupí celou spisovou dokumentaci se svým vyjádřením na krajský úřad. Žádost lze v průběhu jejího vyřizování dle uvážení a potřeby písemně přerušit nebo vzít zpět.

2. krok ODBORNÉ POSOUZENÍ

Krajský úřad provede odborné posouzení před vaším zařazením do evidence žadatelů vhodných stát se osvojiteli.

Odborné posouzení žadatele zahrnuje:

- zjištění bezúhonnosti, včetně zjištění bezúhonnosti osob žijících ve společné domácnosti,
- zhodnocení hmotných a sociálních podmínek,
- posouzení zdravotního stavu,
- psychologické posouzení,
- posouzení fungování rodinného systému (posouzení dětí žijících v rodině, manžela nebo druhá),
- absolvování a zhodnocení přípravy k přijetí dítěte do náhradní rodiny.

Po ukončení odborného posouzení vydává krajský úřad rozhodnutí o zařazení do evidence osob vhodných stát se osvojiteli těm žadatelům, kteří splnili všechny podmínky stanovené zákonem (viz odkazy na právní předpisy). V případě zamítnutí žádosti mají žadatelé právo se proti rozhodnutí odvolat k Ministerstvu práce a sociálních věcí České republiky.

3. krok ZPROSTŘEDKOVÁNÍ OSVOJENÍ A SVĚŘENÍ DÍTĚTE DO PÉČE ŽADATELŮ O OSVOJENÍ

Po vydání rozhodnutí o zařazení do evidence žadatelů nastává období, kdy krajský úřad aktivně hledá vhodné osvojitele pro děti, které má ve své evidenci. Zjistí-li krajský úřad, že žadatel je vhodným osvojitelem pro konkrétní dítě, tuto skutečnost mu písemně oznámí. Žadatel má možnost seznámit se s dítětem i s informacemi o jeho zdravotním stavu, psychomotorickém vývoji a jeho biologické rodině. Pokud seznámení proběhne oboustranně příznivě, mohou žadatelé podat soudu, který je oprávněn jednat o dítěti, návrh na předání dítěte do péče budoucího osvojitele nebo na svěření dítěte do péče před osvojením, a to nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy jim bylo doručeno písemné oznámení. Dítě musí v péči před osvojením pobývat v rodině budoucího osvojitele minimálně po dobu 6 měsíců. Posledním krokem na cestě k osvojení dítěte je podání návrhu k soudu na jeho osvojení. Jakmile soud o osvojení dítěte rozhodne, je proces osvojení po právní stránce ukončen a vznikne nová adoptivní rodina.

Neváhejte se zeptat na cokoli, co vás v souvislosti s osvojením zajímá. Obratě se na příslušný obecní úřad v místě vašeho trvalého bydliště.

Hlavní právní normy

související s oblastí osvojení v České republice

- **Sdělení č. 104/1991 Sb.**, m. s. Úmluva o právech dítěte*
- **Zákon č. 359/1999 Sb.**, o sociálně-právní ochraně dětí*
- **Zákon č. 89/2012 Sb.**, občanský zákoník*

* ve znění pozdějších předpisů

Užitečné informace a kontakty najdete také na webových stránkách Olomouckého kraje www.olkraj.cz v sekci Sociální záležitosti a na webových stránkách www.rodinajeok.cz.

Seznam příslušných úřadů, na které se můžete obrátit se svými dotazy

Úřad	Odbor	Adresa	Telefon
Krajský úřad Olomouckého kraje	Odbor sociálních věcí, oddělení sociálně-právní ochrany	Jeremenkova 40b, 779 00 Olomouc (výšková budova RCO u hl. vlakového nádraží)	585 508 516 585 508 518 585 508 519
Magistrát města Olomouce	Odbor sociálních věcí, oddělení péče o rodinu a děti	Štursova 1 779 11 Olomouc	585 562 219
Městský úřad Litovel	Odbor sociální a správní	nám. Přemysla Otakara 777 784 01 Litovel	585 153 231
Městský úřad Šternberk	Odbor sociálních věcí, oddělení sociálně-právní ochrany dětí	Opavská 1 785 01 Šternberk	585 086 527
Městský úřad Uničov	Odbor soc. věcí a zdravotnictví	Masarykovo nám. 1 783 91 Uničov	585 088 304
Magistrát města Přerova	Odbor sociálních věcí a školství, oddělení SPOD	Smetanova 7a 751 52 Přerov	581 268 792
Městský úřad Hranice	Odbor sociálních věcí, oddělení SPOD	Purgešova 1399 753 37 Hranice	581 828 441
Městský úřad Lipník nad Bečvou	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	Bratrská 358 751 31 Lipník n. Bečvou	581 722 220
Magistrát města Prostějova	Odbor sociálních věcí, oddělení SPOD	Školní 3643/4 796 01 Prostějov	582 329 545
Městský úřad Konice	Odbor sociálních věcí	Na Příhonech 405 798 52 Konice	582 401 471
Městský úřad Šumperk	Odbor sociálních věcí, oddělení SPOD a prevence	Lautnerova 1 787 01 Šumperk	583 388 907
Městský úřad Zábřeh	Odbor sociálních věcí, oddělení SPOD	nám. Osvobození 345/15 789 01 Zábřeh	583 468 127
Městský úřad Mohelnice	Odbor sociálních věcí	U Brány 916/2 789 85 Mohelnice	583 452 163
Městský úřad Jeseník	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, oddělení SPOD	K. Čapka 1147/10 790 27 Jeseník	584 498 445

Průvodce pro zájemce o osvojení dítěte

© Vydal Olomoucký kraj, Jeremenkova 1191/40a, 779 00 Olomouc,

tel.: +420 585 508 111, www.olkraj.cz

Text: Mgr. Veronika Nohavicová a kolektiv oddělení sociálně-právní ochrany Krajského úřadu Olomouckého kraje

Grafika a tisk: Palec s. r. o., Řepčín 250, 779 00 Olomouc, www.palec.net

Olomouc 2020. 1.vydání 2020

PRŮVODCE PRO ZÁJEMCE O OSVOJENÍ DÍTĚTE